

VIESTINTÄTIETEIDEN TIEDEKUNNAN TOHTORIOHJELMIEN OHJAUSSUUNNITELMA

Tämän ohjaussuunnitelman tarkoitus on selkiyttää ohjauksen kokonaisuutta viestintätieteiden tiedekunnan tohtoriohjelmissa. Ohjaussuunnitelma on osa tiedekunnan laadunvarmistusta ja sitä päivitetään tarvittaessa.

Mitä ohjaus on ja mitä sillä tavoitellaan?

Opintojen ohjaus ymmärretään kokonaisvaltaisena, yhteisöllisenä ja vuorovaikutteisena toimintana, joka tukee ja edistää sekä väitöskirjatutkijan että tohtoriohjelmien tavoitteiden saavuttamista tarkoituksenmukaisella tavalla.

Ohjaukseen sisältyvät kaikki ne toiminnot, jotka edistävät väitöskirjatutkijan

- tieteellisen ajattelun ja identiteetin kehittymistä
- kiinnittymistä sekä kotimaiseen että kansainväliseen tutkijayhteisöön
- pitkäjänteistä ja tavoitteellista työskentelytapaa
- motivaation ylläpitämistä
- korkealaatuisen väitöskirjatutkimuksen tekemistä
- tohtoritutkinnon valmistumista

Ohjaukseksi ymmärretään

1. akateeminen ohjaus
2. työprosessien ohjaus
3. vertaisohjaus
4. uraohjaus sekä
5. erilaisiin opintohallinnollisiin asioihin liittyvä neuvonta.

Näiden lisäksi myös tohtoriohjelmien **opetussuunnitelmat** ovat ohjaavia elementtejä.

Hyvin toimiva ohjaus on tohtorikoulutuksen keskeinen laatutekijä, jota on syytä lähestyä laajempaan ilmiöön kuin ohjaajan ja ohjattavan kahdenkeskinä keskusteluna.

1. Akateeminen ohjaus

Akateemisen ohjauksen tavoitteena on tohtoriopiskelijan tieteellisen sivistyksen ja ajattelun kehittyminen. Akateemisessa ohjauksessa olennaista on päästä kuunnellen ja keskustellen yhteiseen ymmärrykseen ohjaajan ja ohjattavan välillä. Ohjaus on ohjaajien kannalta prosessissa mukana olemista, ei päättämistä opiskelijan puolesta. **Ohjauksen keskeisenä tavoitteena onkin ohjata opiskelijaa itsenäiseen päätöksentekoon.** On tärkeää, että ohjaajat tunnistavat tohtoriopiskelijoiden erilaiset oppimisen ja tekemisen tyylit. Akateeminen ohjaussuhde on ammatillinen työsuhte, jossa keskiössä on ohjattava ja hänen työnsä. Ammatilliseen työsuhteeseen kuuluu myös neuvonta ja ohjaus väitöskirjatutkimuksen mahdollisista rahoituslähteistä.

Akateemista ohjauksesta viestintätieteiden tiedekunnassa vastaavat väitöskirjaohjaajiksi nimetyt henkilöt. Opiskelija tekee ohjaajiensa kanssa kirjallisen opinto- ja ohjaussuunnitelman (HOPS), jossa sovitaan pääohjaajasta sekä ohjaajien ja ohjattavan vastuista ja velvollisuuksista. Opinto- ja ohjasuunnitelma on hyödyllinen suunnittelun ja tekemisen työväline sekä väitöskirjan tekijälle että ohjaajalle. Aikataulun lisäksi sovitaan yhteiset, ohjausta koskevat menettelytavat ja käytännöt. Opinto- ja ohjaussuunnitelma tarkastetaan ja päivitetään ohjaajien kanssa tarvittaessa.

Opinto- ja ohjaussuunnitelmassa (HOPS) ohjaajat sitoutuvat

- pitämään kiinni sovitusta työtahdista ja tiedottamaan ohjattavalle välittömästi seikoista, jotka vaikuttavat huomattavasti ohjausmahdollisuuksien heikkenemiseen. Mikäli ohjaaja ei pysty hoitamaan ohjaustehtäväänsä, hän pyrkii löytämään ohjattavalleen uuden ohjaajan.
- lukemaan etukäteen kullekin tapaamiskerralle kommentoitavaksi toimitetut tekstit.
- esittämään tapaamisen asialistalle kysymyksiä ja mahdollisia huolenaiheita ohjattavasta työstä.
- noudattamaan ohjaussuhteessa hyvää tieteellistä käytäntöä ja keskustelemaan siitä ohjattavan kanssa.
- keskustelemaan erilaisista tutkimusrahoitus- ja uramahdollisuuksista yhdessä ohjattavan kanssa.
- huolehtimaan yhteisjulkaisujen periaatteiden sopimisesta ohjattavan kanssa etukäteen.

Ohjattava puolestaan sitoutuu

- pitämään kiinni sovitusta työtahdista ja tiedottamaan ohjaajalle välittömästi seikoista, jotka vaikuttavat huomattavasti työn edistymiseen.
- lähettämään ohjaajalle etukäteen sovitut työn osat kommentoitavaksi hyvissä ajoin ennen ohjaustapaamista.
- esittämään ohjaustapaamisen asialistalle työhön liittyvät kysymykset ja mahdolliset huolenaiheet.
- ottamaan huomioon ohjaajan kommentit väitöskirjatyöstä.
- noudattamaan ohjaussuhteessa ja tutkimuksenteossa hyvää tieteellistä käytäntöä ja keskustelemaan näistä tarvittaessa ohjaajan kanssa.
- keskustelemaan erilaisista tutkimusrahoitus- ja uramahdollisuuksista ohjaajan kanssa.

Ohjaajaa voidaan vaihtaa perustellusta syystä dekaanin kirjallisella päätöksellä. Aloitteen tekijänä voi olla joko ohjattava tai ohjaaja. Ohjaajan vaihtuessa tulee kuulla eri osapuolia ja asiasta tulee tiedottaa ohjaajille ja opiskelijalle. Vaihdoon edellytetään tohtoriohjelman vastuuhenkilön puolto. Kiistanalaisissa tilanteissa asia käsitellään tohtorikoulutustoimikunnassa. Vaihdoon vahvistaa dekaani. Tohtoriohjelmien ohjausryhmät toimivat tarvittaessa seurantarhyminä.

2. Työprosessien ohjaus

Työprosessien ohjaus on erilaisten metataitojen, kuten suunnittelun, tiedonhankinnan ja tieteellisen kirjoittamisen ohjausta sekä esimerkiksi osallisuuden tunteen ja motivaation ylläpitoa. On tärkeää, että väitöskirjatutkijat pyritään integroimaan sekä tiedekunnan toimintaan että kotimaiseen ja kansainväliseen tiedeyhteisöön mahdollisimman hyvin.

Koska viestintätieteiden tiedekunnan tohtoriohjelmat ovat luonteeltaan monitieteisiä, niiden tarjoama opetus kohdistuu usein erilaisten työprosessien ohjaukseen ja metataitojen kehittymiseen. **Työprosesseihin liittyvää opetusta on tarjolla myös Tampereen yliopiston tutkijakoulun järjestämässä koulutuksessa ja esimerkiksi tutkimuksen tukipalveluiden tilaisuuksissa ja muissa yliopiston järjestämässä tilaisuuksissa.** On tärkeää, että tohtoriopiskelija seuraa omatoimisesti ja aktiivisesti yliopiston, tutkijakoulun ja tutkimuspalveluiden tiedotteita tarjolla olevasta koulutuksesta ja ohjauksesta.

3. Vertaisohjaus

Tohtoriopiskelijoiden vertaisohjaus on yksi tärkeä ohjauksen muoto. Viestintätieteiden tiedekunnan tohtoriohjelmien järjestämät tutkijaseminaarit ja tutkimusryhmien kokoontumiset ovat keskeisiä ohjauskanavia. Tutkijaseminaarit tarjoavat areenan vertaistuelle ja -ohjaukselle sekä yleisemmälle tieteelliselle keskustelulle. Tutkijaseminaariin osallistumista suositellaan koko jatko-opintojen ajan. Tohtoriohjelman opiskelijoita kannustetaan osallistumaan myös muuhun kansainväliseen tutkimus- ja kongressitoimintaan jatko-opintojen alusta lähtien.

4. Uraohjaus

Opinto- ja ohjaussuunnitelmasta (HOPS) keskustellessaan opiskelija ja ohjaaja käyvät läpi erilaisia uramahdollisuuksia ja niiden edellyttämää osaamista. Tohtoriopiskelijoiden kansainväliseen liikkuvuuteen liittyvää neuvontaa tarjoaa Tampereen yliopiston kansainvälisen koulutuksen keskus yhteistyössä kv-henkilöstöpalveluiden kanssa.

5. Erilaisiin opintohallinnollisiin asioihin liittyvä neuvonta

Viestintätieteiden tiedekunnassa ohjausta ja opintohallinnollista neuvontaa antavat opintokoordinaattori sekä opintosihteri. Lisäksi ohjauksessa ja neuvonnassa hyödynnetään myös yliopiston yhteisiä ohjauspalveluita, kuten ura- ja rekrytointiohjaajia, muita neuvonta- ja ohjaustahoja sekä tarvittaessa vaikkapa opintopsykologia.